

MUSEON LEHTI

Cityeläimiä ja kaupunginosavessoja
Dödsrikets skuggor och cyklopens öga
Hirvigobeliinin metsästystä

PÄÄTOIMITTAJA/HUVUDREDAKTÖR
Museonjohtaja Tiina Merisalo

TOIMITUS/REDAKTION
Tutkija-tuottaja Jere Jäppinen

OSOITE
Museon lehti/
Helsingin kaupunginmuseo
PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin 09 3103 6630

kaupunginmuseo@hel.fi

TAITTO / LAYOUT
Susanna Vuorinen

KIRJAPAINO/TRYCK
Erweko Painotuote Oy

ISSN-L 1457-9049
ISSN 1457-9049 (painettu)
ISSN 1798-8764 (verkkolehti)

- 4 Cityeläimiä ja kaupunginosavessoja
- 8 Tuoksua ja tunteita
- 12 Kasaritunnelmaa kokoukseen
- 14 Panoraamoja
- 16 Kokoelmat uuteen kotiin
- 18 Dödsrikets skuggor och cyklopens öga
- 20 Hirvigobeliinin metsästystä
- 22 Laula ja tanssi museossa

Tilaa museon utiskirje ja lehti

Voit tilata sähköpostiisi kaupunginmuseon uutiskirjeen, jossa kerrotaan museon näyttelyistä, tapahtumista ja muusta toiminnasta. Maksuton uutiskirje ilmestyy noin kerran kuussa. Voit tilata ilmaiseksi kotiosoitteeseesi myös kahdesti vuodessa tulevan Museon lehden. Molemmat tilaukset voi tehdä osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi/tilaa-ja-seuraa tai jossakin museon näyttelypisteistä.

Kansikuva:
Kuvataiteilija Jasmin Anoschkinin
kaurisveistos toivottaa tervetulleeksi
uuteen museoon.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

Miltä Linnanmäki tuoksuu?
Hajutkin ovat osa Helsinkiä ja
helsinkiläisten muistoja.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/SKY-FOTO MÖLLER

Muutto kestää kauan, kun yli
puoli miljoonaa museoesinettä
siirretään uuteen
kokoelmakeskukseen.
Kaikki esineet puhdistetaan
ennen muuttoa, sekä pienet
että isot kuten vuosimallin
1932 Chevrolet.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/ARI-MATTI HEIKAPALO

Upea uutuuskirja Signe
Branderin panoraamakuvista
avaa uuden, entistä avaramman
näköalan sadan vuoden
takaiseen Helsinkiin, kuten
Siltavuorenrantaan vuonna 1911.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/SIGNE BRANDER

Foto Signe Brander
Helsingfors 1911

YLI 180 000 KÄVIJÄÄ KERÄNNEEN UUDEN MUSEON SISUSTUS
LEIKITTELEE AIKATASOILLA JA KAUPUNKIHISTORIAALLA.

TEKSTI
Reeta Holma,
sanansaattaja

CITYELÄIMIÄ JA KAUPUNGIN- OSAVESSOJA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

Jasmin Anoschkinin citypupu
porkkanoineen hengailee
kaupunginmuseon aulassa.

Toukokuussa 2016 avautunut uusi Helsingin kaupunginmuseo keräsi ensimmäisen aukiolokuukautensa aikana yli 70 000 kävijää. Rankkasateiden aiheuttaman harmillisen vesivahingon vuoksi museo joutui kesäkuussa olemaan runsaan viikon suljetuna, mutta se ei haitannut tahtia. Kesän lopussa uuteen museoon oli tutustunut jo 180 000 vierasta.

Vastaanotto on ollut varsin lämmin. Museon avajaisnäyttelyt – Museum of Broken Relationships eli Särkyneiden suhteiden museo, Helsingin valitut

palat, Lasten kaupunki sekä virtuaalielämys Aikakone – ovat keränneet tasaisesti kehuja. Yhtä lailla huomiota on kiinnitetty museon sisustukseen ja yleiseen tunnelmaan. Esimerkiksi istuskelu- ja levähtämismahdollisuuksia, moderniutta, leppoisuutta ja viihtyisyyttä on kehitetty. Kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa museota on luonnehdittu muun muassa urbaaniksi, trendikkääksi ja vaikuttavaksi.

Kutsuvat ja monikäyttöiset matalan kynnyksen yleisötilat olivatkin yhtenä tavoitteena, kun museota suunniteltiin. Museoon haluttiin paljon avointa tilaa, jonka kaupunkilaiset voisivat ottaa omakseen ja johon tekisi mieli palata yhä uudestaan ja uudestaan. Kaupunkihistoriaa haluttiin tuoda myös muualle kuin varsinaisiin näyttelytiloihin.

Museon sisustuksen suunnitellut sisustusarkkitehtitoimisto Kakadu pitikin huolen siitä, että samoin kuin itse museo muodostuu eri aikakausien rakennuksista – viidestä vanhasta ja yhdestä uudesta – myös sisustuksessa eri vuosikymmenten elementit ovat suloisessa sekamelskassa. Monet niistä saattavat töytäistä liikkeelle muiston poikineen.

Vanhat virvoitusjuomaetiketit koristavat sohvapöytien pintaa

Kaupunkilaiset ovat löytäneet tiensä museon aulaan istuskelemaan ja viettämään aikaa.

Museon sisustuksessa riittää kiinnostavia yksityiskohtia. Nämä leidit koristavat aulan säilytyslokerikkoja.

Sisääntuloaulassa sijaitseva sohvaryhmä esimerkiksi vie jugendista ysäriin ja kutsuu istuskelemaan vaikkapa hienostuneessa funkkissohvassa tai 1950-luvun nojatuolissa. Sohvapöytien kansissa on käytetty kuhunkin aikakauteen sopivia jäljennöksiä museokokoelmien etiketeistä ja käärepapereista.

Aulassa voi myös oleilla kaupunkieläinten seurassa, sillä tammenterholamppujen alla aikaa viettää citykani ystävineen. Eläinveistokset on tehnyt kuvataiteilija Jasmin Anoschkin. Aulassa saa myös nopean johdatuksen Helsingin historian päävaiheisiin: aitoja esineitä sisältävä liikkuva aikajana aulan seinällä kuljettaa kävijän muutamassa minuutissa kaupungin historian läpi.

Kalusteissa on otettu aitoa vanhaa tavaraa luovaan uusiokäyttöön. Esimerkiksi vanhoja ovia on museokaupan myyntitiskinä ja hyllynä, ja toisaalla entisajan lasinegatiiveista on rakennettu väliseiniä. Uusissa kalusteissa ja muissa sisustuselementeissä on painotettu kotimaista suunnittelua ja tuotantoa.

Monet ovat kiinnittäneet huomiota museon ves-soihin, joissa on erityisen kaupunkilainen fiilis. Aulan unisex-vessojen kopit on näet nimetty ja kuvitettu Helsingin kaupunginosien mukaan. Jokainen voi valita suosikkinsa! Kiehtovan yksityiskohtaisia kuvasuurennoksia on siroteltu myös muualle

museoon. Esimerkiksi Kuvaselaamossa on valtava Signe Branderin taltioima panoraama vuoden 1909 Kauppatorista.

Yksi museon kuvatuimmista paikoista lienee neljännen kerroksen lounge-tila. Viherkasveilla, sammaleella ja nurmikkoa muistuttavilla matoilla sisustetussa tilassa on helppo rauhoittua ja vetää hetki henkeä, jotta jaksaa taas tutkia näyttelyitä. Pyöreät keinut leppeine vauhteineen ovat piste i:n päälle. Niitä ovat testaillleet ja ihastelleet niin lapset kuin aikuisetkin.

Museokävijät ovat löytäneet myös museon sisäpihoille. Historiallisella Falkmanin sisäpihalla on nähty eväitä syöviä seurueta. Goviniuksen pihalla ihmiset keinuvat piha-kiikuissa ja nauttivat kahvila-viinibaari El Fantin antimista. Sederholmin pihan puolella taas ihailtiin kesän alussa kasviteosta, jonka yrtit jaettiin Helsinki-päivänä kaupunkilaisille.

Kävijät vaikuttavat löytäneen tiensä uuteen museoon, mutta kehitys ei lopu tähän. Työn alla ovat muun muassa asiakkaiden toivomat lisäopasteet ja muut pienet parannukset, jotta museosta tulisi vielä toimivampi. Toivomme sydämestämme, että museon jo löytäneet kaupunkilaiset palaavat kertoa toisensa jälkeen joko näyttelyitä katsomaan tai muuten vain hengailemaan.

”Täällä voisi viettää aikaa vaikka kuinka kauan. Ihana paikka!”

Asiakaspalaute

HELSINGIN KAUPUNKIMUSEO/MAJJA ASTIKAINEN

Pienoismalli Helsingistä on asiakaspalautteen mukaan yksi Helsingin valitut palat -näyttelyn suosikeista.

Neljännessä kerroksessa voi nautiskella pyöreän keinun kyydeistä.

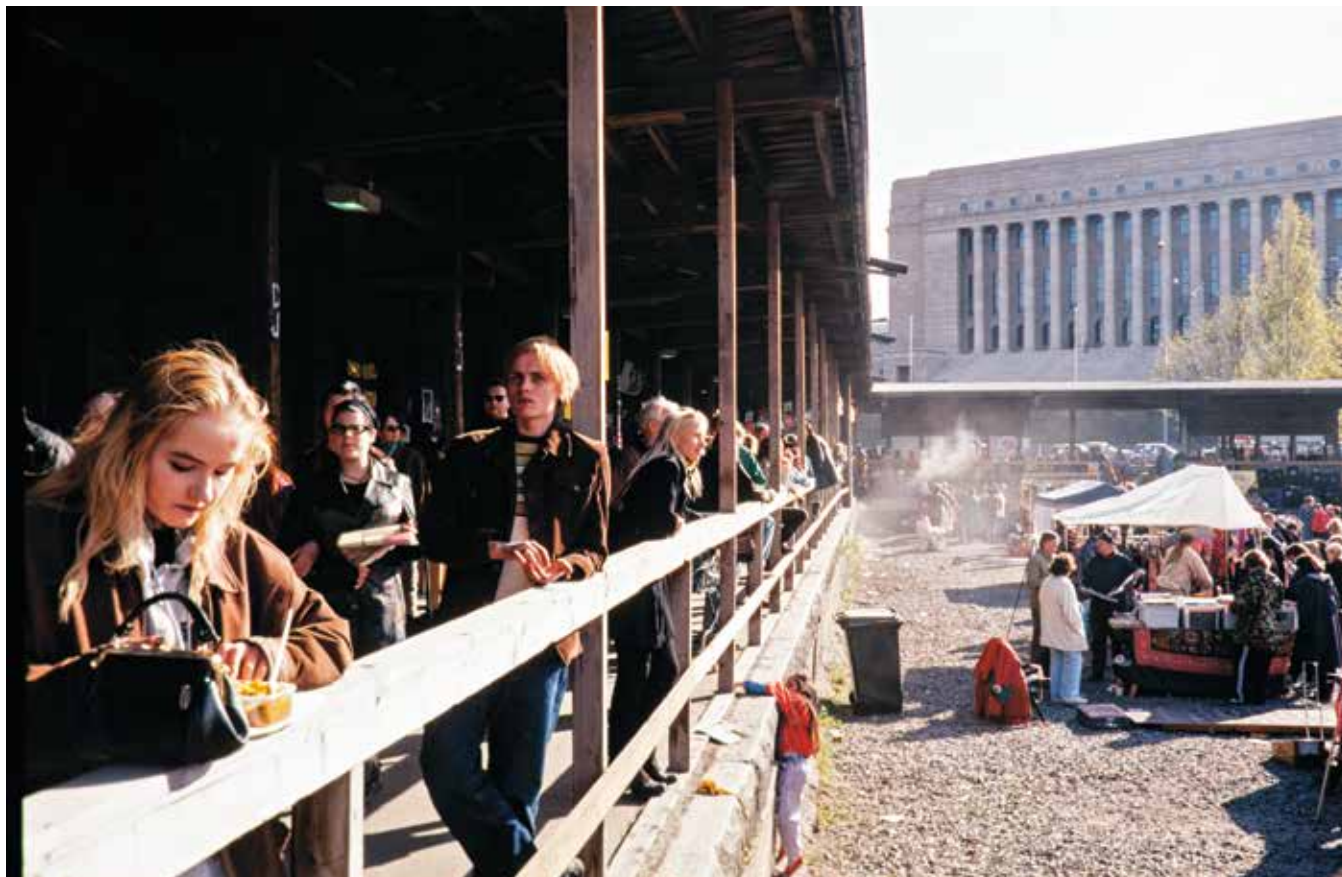

Museon sisäpihalla viihdyttiin museon 24 tunnin avajaisissa toukokuussa.

HAJU HERÄTTÄÄ MUISTOJA –
MYÖS MUSEOSSA.

TEKSTI
Sauli Seppälä,
museolehtori

TUOKSUJA JA TUNTEITA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/TUOMAS JÄÄSKELÄINEN 1997

”Sateen jälkeen hiekkatiellä kauneus hehkuu ja kumartaa syvään.” Oletko tullut ajatelleeksi, miltä ja missä nuo Dave Lindholmin laulun sanat tuoksuvat? Miten tunnelmat ja tuoksut muuttuvat, kun siirrytään hiekkaiselta puistokäytävältä helteiselle asfaltille, joka kastuu keskikesän ukkoskuurossa?

TUOKSUT MENEVÄT SUORAAN TUNNEKESKUKSEEN

Tuoksun mukanaan tuoman muiston ja sen myötä esiin työntyvän tunnelman saattaa laukaista ohikulkeva ihminen, kadunpätkä, porttikäytävä tai

mikä tahansa paikka, jossa on aikaa altistaa nenänsä ja mielensä vastaan tuleville tuoksujäljille. Me haistelemme nenämme avulla, ja tuoksumolekyylien kantama tieto menee muista aisteista poiketen suoraan aivojemme tunne- ja muistokeskukseen, aivojen alkukantaisimpaan osaan. Suuri osa tunteistamme johtuu tuoksuista, vaikka emme sitä aina tiedosta.

Jokapäiväisiin tuoksuihin tottuu, eivätkä ne yleensä vaikuta tunteisiin voimakkaasti. Kerrostalon rappukäytävän ominaishajun tunnistaa vain, jos on pidemmän aikaa poissa. Jotkut saattavat muistaa nykyisen Musiikkitalon paikalla sijainneiden VR:n

VR:n makasiineista ei ole jäljellä kuin rauniot, mutta ratapölkkyjen kreosootti tuoksuu yhä muistoissa.

Tuoksut ja hajut ovat tärkeä osa Helsingin maisemaa ja jättävät vahvoja muistoja, niin miellyttäviä kuin puistattaviakin.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/NINA HACKMAN 1971

makasiinien luona tai muuallakin junaradan läheisyydessä tuoksuneen kreosoottiöljyn, jolla puiset ratapölkkyt oli kyllästetty. Makasiinit ovat kadonneet ja ratapölkkyt vaihtuneet betoniksiksi, joten kreosootin haju elää enää muistoissamme.

JOKAINEN KOKEE HAJUT ERI TAVOIN

Samat tuoksut miellyttävät tai ärsyttävät eri ihmisiä, esimerkkinä ajoittain keskustelupalstoilla vaihdetut mieliteet kahvi- ja mausteyritys Meiran päästöistä Vallilan, Alppiharjun ja Kallion alueella. Ihminen erottaa haitalliset hajut ja hyvät tuoksut yleensä luonnostaan. Epämiellyttävä haju saa harvoin hyvälle tuulelle. Hajuherkät kavahtavat runsaasti hajusteita käyttäviä vierustovereita julkisessa liikennevälineessä. Tuoksu, jota ei heti tunnista, saattaa nostaa verenpaineita. Hajuaisti kartoittaa jatkuvasti ympäristön vivahteita. Ihminen kykenee tunnistamaan satoja, harjoituksen avulla jopa tuhansia hajuja.

Jokaisen ihmisen ”tuoksusormen jälki” on omanlainen. Osalta hajuaisti puuttuu kokonaan, naiset haistavat tarkemmin kuin miehet ja nuoret tarkemmin kuin vanhat. On myös tutkittu, että hajuaistin heikkeneminen viittaisi Alzheimerin taudin puhkeamiseen. Hajuaistin herkkyyteen vaikuttavat myös altistumisen

kesto, fyysinen ja psyykkinen olotila sekä tuoksuympäristö. Ammattihaisijat, kuten parfymöörit tai viinintuntijat, voivat kouluttaa aivojaan käsittelemään tuoksua vähemmällä tunnelatauksella.

Sierainten välissä olevalla vomeronasaalielimellä aistittavat feromonit vaikuttavat myös parinmuodostukseen. Tiede-lehdessä 6/2010 julkaistun artikkelin mukaan miesten kainalohiki haisee juustolle, naisten sipulille ja trooppisille hedelmille. Kumpikin haju syntyy hien alun perin hajuttomista yhdisteistä, jotka kainalon bakteerit muuntavat tuoksuviiksi: miehillä ne koostuvat rasvahapoista, naisilla rikkipitoisista yhdisteistä. Geeneiltään kaukaisempien ihmisten ominaishajut aistitaan miellyttävimpinä.

HAJUJEN KERROKSIA

Tuoksua ja hajuja voi käsitellä fysiologisesta näkökulmasta, mutta ne ovat myös historiallinen ja kulttuurinen ilmiö. Tietyistä hajuista pitäminen – tai niiden inhoaminen – sekä niiden tunnistaminen tuottaa sosiaalista valtaa. Hienostuneet tuoksut ja parfyymit kertovat yhteiskunnallisesta asemasta. Hygieniastandardit ovat muuttuneet aikojen saatossa. Jos siirtyisimme aikakoneella sata vuotta taaksepäin, nyrpistäisimme monessa paikassa varmasti nenäämme.

Historioitsija Alain Corbinin mukaan teollisuuskaupungeissa työläiset olivat jakaantuneet aluksi tasaisemmin ympäri kaupunkia. Vähitellen rikkaat alkoivat karttaa köyhien epämiellyttäviksi luokiteltuja hajuja. Puhtaampien ja siistimpien alueiden arvo nousi, ja hajuttomammassa ympäristössä hajuvetdet kävivät kaupaksi. Suomalainen vasemmistopoliitikko Aarne Saarinen totesikin 1990-luvulla, että Hakanien torilla ei enää haise työläiselle.

Syksyllä 2016 yleisöllä on mahdollisuus tulla haistelemaan ilmaa kaupunginmuseon Neloskerrokseen, jossa leijuu vaihtuvin väliajoin yksi tai useampi Helsinkiä kuvaava tuoksu. Samalla ihmiset tuovat mukanaan omat, osin tiedostamattomatkin muistonsa, joiden laukaisijoina hajuelämykset voivat toimia. Keräämme talteen vierailijoiden tuoksumuistoja ja tilassa aistittavien tuoksujen herättämiä tunteita.

Kesäsateen tuoksut koostuvat kasviöljyistä ja bakteereista. Kun vesipisara osuu itseään lämpimämpään kasvillisuuteen ja maaperän syano-bakteereiden hajoamistuotteisiin, se höyrystyy ja kuljettaa kasvien yhdisteitä ilmaan. Alussa mainitsemani laulunpätkä tuo mieleeni tuoksut keksäisessä Hesperian puistossa: sade on tauonnut, t-paidassa vedenkastelema paino, mutta mieli oli keveä nousevan päivän odotuksesta.

HAJU

Helsingin kaupunginmuseo,
Neloskerros
7.10.2016–15.1.2017

ITSENÄISYYDEN LAULUJA MUISTELEMAAN

Suomalaisten muistot itsenäisen Suomen vaiheista soivat myös lauluissa, joita on laulettu koulussa ja kapakassa, kirkossa ja kotona, keikoilla ja konserteissa. Juhlavuoden 2017 lähestyessä Itsenäisyyden laulut -hanke kutsuu kaikkia kertomaan muistojaan ja mielikuviaan eri vuosikymmenten lauluista. Näitä muistojen lauluja lauletaan yhdessä ensi kerran uudenvuodenaattona 31.12.2016 Hakasalmen huvilassa – ja toivon mukaan pitkin juhluvuotta. Laulumuistokyselyyn pääsee vastaamaan 12.9.–16.10.2016 osoitteessa www.suomifinland100.fi/itsenaisyyden-laulut

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/VAINO KANNISTO 1947

HELSINGIN ARKKITEHTI

Helsinki kasvoi ja nykyaikaistui maailmansotien välisenä aikana pitkin harppauksin. Tämän uuden uljaan kaupungin rakentamisessa oli tärkeä rooli Gunnar Taucherilla, joka toimi kaupunginarkkitehtina 1924–41. Kymmenistä hänen suunnittelemissaan rakennuksista tutuimpia ovat Työväenopisto, Aleksis Kiven koulu, Linnanmäen pyöreä vesisäiliö ja keltaiset Esplanadin puiston lankarullakioskit. FT Anne Mäkinen lokakuussa ilmestyyvä kirja **Rakennuksia helsinkiläisille** nostaa esiin Taucherin yhä näkyvän kädenjäljen kaupunkilaisen arjen ympäristöissä ja Helsingin maisemassa.

HARRI TARKKA

JOULUSEIKKAILU LASTEN KAUPUNGISSA

Kaupunginmuseon suosittujen tarinallisten joulukalenterien sarja saa jälleen jatkoa. Uudessa kalenterissa kaksoiset Matilda ja Matias tempautuvat seikkailuun, joka vie heidät ikivanhan Sederholmin talon sokkeloihin ja menneiden aikojen jouluihin: 1700-luvun Helsinkiin, 1930-luvun kansakouluun ja 1970-luvun mummoaan. Joulukalenteri tulee myyntiin lokakuussa museokaupassa ja Hakasalmen huvilassa.

MUSEONYSTÄVIEN OHJELMAA

Helsingin kaupunginmuseon ystävät ry raottaa syyskaudella jälleen ovia kiehtoviin kaupunkikoheteisiin. Syysauringossa museonystävät tekevät kävelyretken Hietaniemen hautausmaalle, pistäytyvät muun muassa Päivälehdessä museossa ja vierailevat Helsingin keskustaan kätkeytyvässä Vapaamuurarien temppelissä. Museonystäviin voi liittyä osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi/museon-ystavat/ tai museosta saatavalla paperilomakkeella.

MUSEON ILTAPÄIVÄTREFFEILLE

Museon aulassa kokoonnutaan treffeille keskiviikkoisin klo 14–15.30. Treffeillä on kuukausittain vaihtuva teema ja joka kerta on erilainen. Syyskuussa neulotaan ja virkataan ompeluseuran hengessä. Mukaan voi ottaa oman käsityön tai aloittaa uuden. Museo tarjoaa lankojen ja välineiden lisäksi käsityöneuvoja. Lokakuussa museon arkeologit ja rakennustutkijat kertovat työstään. Marraskuussa tarkastellaan valokuvia kuva-arkiston tutkijoiden kanssa. Joulukuussa muistellaan ja eletään nostalgista joulunaikaa.

SYKSYN 2016 OHJELMAA KAUPUNGINMUSEOSSA

TAPAHTUMIIN ON VAPAA PÄÄSY.

Syksyn koululauluja to 29.9. klo 18–20

Suosittu koululauluillat jatkuvat Sederholmin talon 1930-luvun kansakoululuokassa.

Kutrit ja partajouhet 17.–21.10. klo 12–14

Syyslomapajassa askarrellaan kartonkiviiksi ja paperiperuukkeja sekä maalataan kasvomaaleilla.

Tuoksutreffit la 22.10. klo 18–21

Löydä se oikea hajuaistisi avulla Haju-näyttelyn tapahtumassa.

Kaupunginmuseo Kirjamessuilla 27.–30.10.

D.R.E.A.M ke 9.11. klo 19
DJ-keikka Haju-näyttelyssä.

Pikkujoulut su 20.11. klo 11–15

Jouluinen perhetapahtuma avaa Lasten viikon ohjelman.

The Hearing ke 23.11. klo 19

Minimaalisen monumentaalinen soolokeikka Haju-näyttelyssä.

Joulun koululauluja ke 7.12. klo 18

Laulut vievät muistojen jouluihin Sederholmin talon 1930-luvun kansakoululuokassa.

KASARITUNNELMAA KOKOUKSEEN

Helsingissä riittää vuokrattavia kokous- ja juhla-tiloja, mutta juuri tällaista ei liene missään muualla. Kasari-huone, johon pääsee kurkistamaan kaupunginmuseon aulasta, totisesti herättää nostalgian värähdyksiä. Kasari on sisustettu aidoilla 1980-luvun huonekaluilla ja rekvisiitalla. Flamingopeilit, Ruutuysi-lokerikko ja piirtoheitin, puhumattakaan toimivasta Nintendo-pelikoneesta, saavat aikaan kokonaisvaltaisen 1980-luvun tunne-elämyksen. Periaatteena tilan suunnittelussa on ollut ”mieluummin överit kuin vajarit”.

Kasari-huone on vuokrattavissa kokouskäyttöön tai pieniä juhlia varten. Myös muita museon tiloja

voi vuokrata kokous- ja juhlaikäyttöön. Falkmanin talosta museokorttelin uumenista löytyy monenlaisia tunnelmia: Falkmanin ateljee, joka suunniteltiin taiteilija Severin Falkmanin työtilaksi vuonna 1872, on sisustettu hienostuneen boheemiksi tapaamispaikaksi koristeellisine takkoineen ja pompeijinpunaisine seinineen. Modernimpaa taiteilijatunnelmaa on Falkmanin siivessä, joka muokkautuu juhlatilasta työpajakäyttöön. Myös yksi museon pihoista, Falkmanin sisäpiha, on vuokrattavissa.

Tilojen hintaa ja saatavuutta kannattaa tiedustella museon verkkosivujen lomakkeella osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi/tilat.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

KURKISTA
KULISSIEN
TAAKSE

PANORAAMOJA

Valokuvaaja Signe Brander (1869–1942) kuvasi Helsinkiä ja helsinkiläistä elämänmenoa viime vuosisadan alussa, jolloin Helsingin muinaismuistolautakunta palkkasi hänet tallentamaan kiivaasti muuttuvaa kaupunkia.

Branderin vuosina 1907–1913 kuvaamat 907 lasinegatiivia ovat kaupunginmuseon kokoelmien perusta. Näistä kuvista 62 kuuluu laajempaan, useamman kuvan panoraamanäkymään. Panoraamoja voi nyt tutkia kaupunginmuseon kaksikielisessä uutuuskirjassa Signe Brander: Panoraamoja – Panoramavyer.

Helsinki kasvoi 1900-luvun alussa ennennäkemättömällä vauhtia. Rakentamattomat tontit alkoivat täyttyä ja kaupungin reuna-alueita kaavoitettiin. Puutalot saivat väistyä kookkaampien kivitalojen tieltä ja satamat valtasivat ranta-alueita. Signe Brander kuvasi paitsi katoavaa puu-Helsinkiä ja uusia kivisiä jugendlinnoja, myös tavallisten kaupunkilaisten arkea kaduilla ja pihdoilla. Hänen kuvissaan pyykki kuivuu joutomaalla, ajurit istuskelevat kärryissään ja pikkutyöt poseeraavat esiliinoissaan.

Branderin aikana Helsinki oli ensimmäistä kertaa nähtävissä uusista näköalapaikoista, kuten Kansallismuseon tornista. Lintuperspektiivin lisäksi Brander kuvasi panoraamoja myös katutasosta ja tavoitti näin kaupunkielämän arkiset yksityiskohdat.

Laajimpia Branderin kuvaamia panoraamoja ovat Nikolainkirkon eli nykyisen Tuomiokirkon ja Kansallismuseon tornista sekä Eiran kallioilta otetut 7–9 kuvan panoraamat, jotka muodostavat kokonaisen ympyrän. Kuudesta kuvasta muodostuvat Työväenyhdistyksen tornista, Kallion kirkon tornista ja Sörnäisten rannan työmaasta otetut panoraamat. 2–4 kuvan panoraamoja on jo useampia.

SALAPOLIISITYÖTÄ MUSEOSSA

Branderin tuotannosta on löytynyt myös ennestään tuntemattomia panoraamoja museossa tehdyn salapoliisityön myötä. Yksittäisen kuvan omistuksesta sommitelmasta tai töksähtelevistä rajauksista on

voitu päätellä, että kuva saattaakin olla osa laajemmaksi tarkoitettua panoraamaa.

Branderin aikana panoraamoja pystyi katsomaan ainoastaan asettamalla erillisinä kuvina otetut panoraamakuvat vierekkäin. Yksityiskohtia ei ollut mahdollista tutkia tarkemmin, sillä kuvat pystyttiin vedostamaan vain lasinegatiivin kokoisiksi. Digitaalinen aika on tuonut huiman parannuksen, ja vasta nyt sadan vuoden kuluttua pystymme näkemään Branderin panoraamat täydessä loistossaan: yhtenäisiksi sulautettuina ja kaikkine yksityiskohdineen.

**SIGNE BRANDER ESILLÄ
KAUPUNGINMUSEOSSA JA AIEMMISSA
KIRJOISSA**

Toukokuussa avatussa Helsingin kaupunginmuseossa, Aleksanterinkatu 16, Branderin kuvia on esillä monessa muodossa. Helsingin valitut palat -näyttelyssä voi tutkailla Kallion kirkosta vuonna 1912 otettua panoraamaa. Branderin kuvat toimivat lähtökohtana myös museon Aikakoneelle, jossa

Helsingin menneisyyteen voi matkustaa sekä tilassa että virtuaalilaitteiden avulla.

Museon alakerran Kuvaseelaamon seinä puolestaan on päällystetty suurella Kauppatori-panoraamalla, josta erottuvat monet yksityiskohdat, vaikkapa kojujen perunat ja porkkanat tai niistävän naisen nenäliinan poimut.

Kaupunginmuseo on aiemmin julkaissut kaksi kirjaa Signe Branderin tuotannosta. Ensimmäinen, vuonna 2006 julkaistu Signe Brander, Helsingin valokuvaaja on loppuunmyyty. Vuonna 2009 julkaistua kirjaa Foto Signe Brander – kuvia Helsingistä ja helsinkiläisistä sekä uutta Signe Brander: Panoraamoja – Panoramavyer -kirjaa on saatavissa kaupunginmuseon museokaupasta, Hakasalmen huvilasta sekä museon verkkokaupasta osoitteesta museokauppa.pikakirjakauppa.fi.

Jan Alanco, Tuomas Myrén,
Riitta Pakarinen, Aki Pohjankyrö

**SIGNE BRANDER.
PANORAAMOJA – PANORAMAVYER**

Sidottu. 136 sivua. ISBN 978-952-331-035-3.

Helsingin kaupunginmuseo.

Hinta 36 euroa.

Kauppatorilta ostettiin
vihannekset, juurekset,
hedelmät, lihat, makkarat, elävä
siipikarja, kananmunat, kukat
ja saunavihdet. Kolera-altaan
kalastajaveneistä saatiin kalaa.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/SIGNE BRANDER

MYLLERRYKS JATKUU UUDEN MUSEON KULISSIEN
TAKANA, KUN SADAT TUHANNET ESINEET
MUUTTAVAT UUTEEN KOKOELMAKESKUKSEEN.

TEKSTI
Elina Kallio
intendentti

KOKOELMAT UUTEEN KOTIIN

Museon mullistusten aika ei päätynyt uuden Helsingin kaupunginmuseon avaamiseen. Nyt muutosten kourissa ovat museon kaksi kokoelmakeskusta, jotka muuttavat uuteen yhdistettyyn kokoelmakeskukseen. Sinne sijoittuvat myös konservointi, valokuvausstudio ja verstaas, mikä helpottaa arkea ratkaisevasti.

Syksyllä 2007 Sofia-lehdessä kerrottiin museon kahdesta uudesta kokoelmakeskuksesta, joihin kokoelmat oli juuri saatu muutettua vanhoista varastoista. Tekstin mukaan ”molemmat kokoelmakeskukset ovat vuokratiloissa ja kaupunginmuseon tavoitteena on tulevaisuudessa saada oma, museologiset vaatimukset täyttävä kokoelma- ja konservointikeskus”.

Lehden kuvassa pienesine-kokoelmasta vastaava kokoelmakeskus-konservaattori Sanna Niemi-Pynttäre purki esineitä muuttolaatikoista – ja pakkasi niitä uudelleen pienempiin laatikoihin. Jutussa hän selitti:

– Pölyä on aina, ja se vaurioittaa herkkiä materiaaleja. Säilytyslaatikot puskuroivat myös vuodenaikojen aiheuttamaa olosuhdevaihtelua. Säilytyslaatikot toivottavasti helpottavat myös seuraavaa muuttoa.

Tuota seuraavaa muuttoa tehdään nyt: toinen vuonna 2006 käyttöönotetuista kokoelmakeskuksista on jo ehditty muuttaa ja toisesta muuttoa-otot kuljettavat parhailaan kuormia uusiin tiloihin.

OLOSUHEISTETUT KOKOELMASÄILYTYSKOTIT

Uudessa kokoelmakeskuksessa kaikki säilytyskoti-ot ovat – ensimmäistä kertaa kaupunginmuseon historiassa – olosuhteistettuja eli tilojen lämpötila ja suhteellinen kosteus on vakioitu talotekniikalla vastaamaan museokokoelmien säilytysvaatimuksia. Pitkäaikaisella, 30 vuoden sopimuksella vuokrattu kokoelmakeskus on peruskorjattu museota varten.

Kahden kokoelmakeskuksen sekä konservoinnin, valokuvausstudion ja museomestarien verstaan muuttaminen samaan kiinteistöön tehostaa tilankäyttöä huomattavasti. Uudessa kokoelmakeskuksessa on neliöitä viideskymmenes vähemmän kuin sinne

Museomestarit Erkki Kieloaho ja Petri Lampola siirtävät ravintola Fennian pisuaaria uudelle kuormalavalle muuttokuljetusta varten.

Helsingiläisen Oy Metalliteoksen eli lyhyemmin Metoksen valmistama suurtalouskeittiön kattilasarja konservaattori Tarja Viitalan puhdistettavana.

sijoittuvissa toiminnoissa aiemmin yhteensä. Uusissa tiloissa tarvitaan myös vain yksi kopiokone, paloturvakaappi, siivoussopimus ja trukki, mikä säästää sekä euroja että kokoelmakeskuksista vastaavien työaikaa.

MAISTIAISET MUUTTO-KUORMISTA FINNASSA

Jokainen, joka on kerran muuttanut, tietää, mitä muutto tarkoittaa. Kun muutettavana on 6 000 taideteosta ja lähes 500 000 arkistotallennetta ja esinettä, joiden joukossa on muun muassa 36 morsiuspukua ja viisi flyygeliä sekä pysäköintimittari ja traktori, pakkausmateriaalien ja -tavan valinta vaatii enemmän suunnit-

telua. Ennen pakkaamista konservaattorit pintapuhdistavat ja kuntokartoittavat esineet.

Edellisessä muutossa monet esineet luettelointiin sähköiseen tietokantaan ensi kertaa, kun niistä oli siihen asti ollut vain pahvikortti ja piirros esinekoristossa. Nyt muuton tavoitteena on näyttää kaikille kiinnostuneille kokoelmakeskusten hyllyillä olevia esineitä, jotka eivät syys-tä tai toisesta ole näytellyissä. Siksi pintapuhdistetut esineet valokuvataan ja useampaan kokoelmakeskuksen hyllyväliin on pystytetty harmaa kuvaustausta ja valokuvausvalot väliaikaiseksi studioksi. Ensimmäisten muutettujen esineiden kuvia voi jo selailla museon Finna-sivulta hkm.finna.fi.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/ARI-MATTI HELKAPALO

DÖDSRIKETS SKUGGOR OCH CYKLOPENS ÖGA

Runar Schildt var en av de skickligaste författarna inom 1910-talets blomstrande finlandssvenska urbana prosa. Hans noveller behandlade fenomen i ett allt mer modernt Helsingfors i förhållande till det mänskliga sinnets subtila rörelser och beskrev med värme de svagas liv.

Schildt hörde till dagdrivargenerationen, vars författare riktade sina blickar mot stadslivet. Flanörfigurerna som de skapade lever i ett värdevakuum utan att kunna greppa verkliga handlingar och söker sig därför till restauranger, gatuvimmel och havsstränder. Schildts tidiga Helsingforsnoveller utgavs i *Den segrande Eros och andra berättelser* (1912). Samlingens noveller *Akilleshälen* och *Ett nytt lif*, vilka även översattes till finska, är sammanflätade på ett intressant sätt.

SIGNES HÄMND

Signe, huvudpersonen i *Akilleshälen*, är upprörd på väg att träffa sin manliga vän, som har hittat en ny väninna. Signe har en nyckel till mannens bostad, som har varit som ett hem för henne efter att den erotiska relationen etablerats. I trappuppgången till stenhuset, som byggts för innerstadens borgare och tjänstemän, stannar hon andfädd för att vila i en fönsternisch. Schildt skildrar vyn över staden uppe i trappuppgången:

Genom de höga trappfönstren såg hon den långa ödsliga gatan, där gaslågorna flaxade för vinden bakom lyktornas klirrande glas och människorna skymtade förbi som skuggor i Hades.

Elljuset bländar Signe och barriärens gallerverk avbildas knivskarpt på den vitrappade väggen. Namnet Gustaf Eytzing på mässingsplattan på dörren är starkt belyst. När Signe stiger in vrider hon om avbrytaren. Gustaf, som vilar sig, kan inte dölja sitt bristande intresse och den sista, avgörande scenen börjar. Här bryts gränserna för vad som är lämpligt och svartsjukan döljs inte. Vid dörren ruvar Signe på en listig hämnd, tar ett av mannens visitkort och börjar ge sig iväg:

När hon fått hatt och kappa på släckte hon det elektriska ljuset. För hvarje vridning på knappen slocknade ett par lågor; hon blef så hemsk och underlig till mods, när hon slutligen stod där i stickmörker. Nu var det alltså förbi.

Schildt leker med det moderna elljuset under hela det avsnitt som beskriver relationens slut. Det är som om elektriciteten har bländat Signe, men också gjort henne förmögen att se hela relationen och dess betydelse. I mörkret kan hon få en hemsk känsla, verklighetens kraft, som innebär en oundviklig förändring. I relation till Eytzings bostad håller Signe på att bli lika främmande som de skuggliknande människor som kan ses genom fönstret i trappuppgången.

När fröken Signe dagen därpå vid tretiden skyndade fram genom Esplanaden, stodo träden där som silfverskimrande filigram. Runeberg hade fått en kalott, som satt på sned, och en hermelinmantel täckte till hälften hans förfärliga syrtut. Längst borta i fonden stod Uspenskikatedralen som en grann glansbild mot decemberhimmelens mjölkhvita bakgrund.

I bakgrunden hörs den trista klangen från Nikolajkyrkans klockor. På Esplanaden möter Signe ett ovanligt långt liktåg:

Den närmaste släkten jämte krusflor och kransar fyllde tre landåer. Sedan följde öfver femtio hästlass sörjande vänner, anförvanter och kolleger till den hänsofne, vörnadsvärda åldringar, som förblifvit sin ungdoms ideal och sin mannaålders cylinderhattar trogna, i så måtto att de togo fram dem vid högtidliga tillfällen, i stolt och lycklig okunnighet om att båda delarna redan hade kulturhistoriskt värde.

Senators begravning var den finaste under året. En gumma räknade hästarna längs gatan, men en röst i folkmängden visste att Topelius procession hade varit större: – *men Tupelius hade hundraförtisex.*

Signe är en frisörska som har i uppgift att kamma Dora Wallin, Gustafs nya väninna. På Gustafs visitkort har Signe skrivit "Älskling, i morgon klockan elfva" med Eytzings handstil. När frisören

Svenska teatern på 1910-talet.

är klar och Signe skyndar iväg från Dora, tappar hon sin väska på tröskeln och ett litet vitt kort faller ut. Kortet ligger kvar och glänser i elljuset.

ÅKES LÄNGTAN

Åke Holm, huvudpersonen i novellen *Ett nytt lif*, har kommit till en vändpunkt i livet. Efter en liten spelkväll driver Åke runt på stan med några kamrater och hamnar på Princess. Utanför Kämp "fångar" de med sig Erik Wallin:

Utanför Kämp varseblef Mikael Erik Wallin, som långsamt dref gatan fram och noggrant fixerade alla mötande. Mikael infångade honom med sin käppkrycka. – Min fina bror, går du alltjämt och väntar på det stora äfventyret?

Esplanaden myllrar av folk, flanörerna är ute och biografpubliken kommer ut på gatan via en portgång. Efter föreställningarna på varietéteatern Princess tar sällskapet en tur runt Brunnsparken med hyrda bilar:

Gummiringarnas pressning mot den fuktiga gatan lät som ljudet af snabba vingslag. Ett ögonblick satt fullmånen spetsad på Tyska kyrkans torn... Svart och stilla som en skogstjärn låg Södra hamnens vatten, då plötsligt strålkastaren på Sveaborg stälpte sin blåhvita ljuskägla in öfver staden och Skatuddens mörka husmassor stego fram som en spöktad... – Vi flyger! Vi flyger! ropade lilla Wally förtjust...

Nu voro de inne i Brunnsparken. Hafvet fräste sakta i strandstenarna och en kylig sälta fyllde deras lungor. Gråhara stirrade efter dem med sitt dumma cyklopöga...

På efterfesten i en privat bostad möts Åke Holm och den unga varietésångerskan Wally. Hon berättar sin sorgliga livshistoria och försöker stifta närmare bekantskap med Åke, som skickligt viker undan. Flickans öde och kvällens desperata stämning gör att något rör på sig inom Åke och han börjar gräva i sin egen helighet och sina rötter.

När han senare av en slump råkar gå förbi Svenska teatern, ser han Henriksgatan som ett ghetto. På chaussén skramlar en bondkärra med pipande kycklingar och galande tuppar förbi Åke. Mötet med en tuppsyckling är som en hälsning från landet och får Åke att tänka på att återvända till landsbygden. Han glömmer tanken strax, eftersom han vid Edlunds hörn träffar Signe, som blivit ensam i den föregående novellen. Hon går med på att träffa Åke i Kajsa-niemi.

I Schildts noveller gör staden människorna oroliga och skapar en pinande törst efter nya erfarenheter. Förförelse och exploatering hotar i synnerhet fattigare kvinnor som inte etablerat sig, dansflickor, sångerskor och glädjeflickor, som erbjuder en flyktig tjusning som inte är bindande. Schildt var bekymrad över dem i sina noveller. För Schildt förblir dock den hets som den moderna staden skapar och erfarenheterna av utanförskap olösta – en del av människans liv.

HIRVIGOBELIININ METSÄSTYSTÄ

Näyttelyssä tapahtuu kummia: kaksi ehkä kymmenvuotiasta tytötä sisustaa uudelleen 50-luvun kotia. Pöydän kattaus vaihdetaan ja tuolit asetellaan uudelleen. Vanhempi kävijä katsoo kauhuissaan: ei museossa saa koskea esineisiin! Vai saako? Entä jos se on tarkoituskun? Kaupunginmuseo kokeilee ensi kertaa näyttelyä, jossa kävijät ovat vitriinissä esineiden keskellä ja saavat koskea niihin.

Helsingin valitut palat -näyttelyssä saa kyläillä parinkymmenen neljän hellahuoneessa 1950-luvulla. Näyttelyssä halutaan herättää tunteita ja muistoja mutta myös tarjota tilaisuus astua hetkeksi menneeseen ja eläytyä siihen, miltä 50-luvun kodissa mahtoi tuntua. Lähtökohta oli: mikä on koskettavissa, siihen saa koskea. Hellahuoneen keittiönurkassa on kokoelmaesineitä, joten sinne yleisöllä ei ole pääsyä.

Tällaisen näyttelyn suunnittelu sisältää haasteita, joita ei museossa ole aiemmin tarvinnut juuri pohtia. Millaiselle kulutukselle esineistö altistuu? Miten otetaan huomioon paitsi aitous ja viihtyisyys, myös yleisön turvallisuus?

Mistä löytyy esineitä, joita tilassa voi käyttää?

Yksityiskohtaista tietoa 50-luvun asumisesta saatiin kirjallisuudesta ja museon arkistoista. Lähtökohdaksi otettiin sotien jälkeisessä asuntopulassa elämään - rakentava nuori perhe, joka on ahtautunut yhteen huoneeseen parempaa odottaen. Monet muistavat yhä ne ajat - ja toisaalta monet eivät ole koskaan tulleet ajatelleeksi, miten vaatimatonta elämä Helsingissä oli muutama vuosikymmen sitten.

Sisustus koottiin yhdistellen museon varastoista löytyneitä esineitä ja ostotavaraa. Heteka oli itsestään selvä helsinkiläinen klassikko ja vuosikymmenien suosikkivuode. Sen sijaan muisteluissa usein mainitut räsymatot jäivät pois, koska niihin voi kompastua. Osa kalusteista on uustuotantoa, mikä takaa kulutusta kestävästi verhoilun.

Yksityiskohtien viimeistely oli mielenkiintoista ja haastavaa. Esimerkiksi seinälle hetekan taakse etsittiin sotien jälkeen suosittua tullutta, hirvigobeliiniksi kutsuttua tekstiiliä. Vielä muutama

vuosi sitten niitä näki usein kirputoreilla, mutta nyt ne tuntuivat kadonneen jäljettömiin. Hämeen tien Kurvista saa kuulemma mitään vaan, ja näin kävi: seinävaate tuli vastaan siellä Fidassa. Hetekan peite löytyi uudemmasta aarraitasta, netistä, vain pari viikkoa ennen avajaisia.

Miten kosketeltava näyttely sitten on toiminut? Enimmäkseen hienosti. Odottamattoman suuresta yleisömäärästä huolimatta pikkukoti on kestänyt hyvin. Suurin osa kävijöistä käyttäytyy kuin vieraisilla toisen kodissa. Pieniä vahinkoja toki sattuu, ja välillä toivoisi, että aikuiset puuttuisivat hiukan jälkikasvunsa puuhiin. Kovimmille ovat joutuneet radio ja Singer-ompelukone, joka on yllättäen kärsinyt eniten eikä enää toimi.

Sisään käveltävä vitriini on herättänyt jonkin verran hämmennystä. Kaksi nuorta miestä kuului ihmettelevän lasiseinän takana: "Onko siellä oikeita ihmisiä sisällä?" Kyllä vain, tässä vitriinissä on oikeita ihmisiä. Yksi tavoite on täytynyt, kun kävijät ovat ottaneet tilan omakseen.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

LÖYDÄ MUSEOMME MUUALLA

MUSIIKIN ILO SIIVITTÄÄ UUDENLAISIA
MUSEOELÄMYKSIÄ.

Klasarireiveissä
tyyli on vapaa.

LAULA JA TANSSI MUSEOSSA

Ennen museossa piti olla hiljaa, lähes hartaana, mutta nykyään moni kävijä mieluusti irrottelee, kun siihen suodaan tilaisuus. Museon annista nautitaan vapautuneesti koko keholla ja kaikilla aisteilla, ja aikuisetkin ovat valmiita heittäytymään leikkiin. Museoilta odotetaan elämyksiä ja yllätyksiä kuten muiltakin vapaa-ajan huveilta. Viihdyttäminen saattaa museossa vaikuttaa pinnalliselta, mutta se on myös tapa inspiroida ihmisiä. Hauska, kouriintuntuva kokemus herättää uteliaisuuden, virkistää muistoja ja saa tiedon juurtumaan.

Musiikki ja tanssi tarjoavat kosolti mahdollisuuksia mukaansatempaaviin elämyksiin, ja viime vuosina laulut ovat raikuneet ja helmat heiluneet kaupunginmuseossa yhä useammin. Musiikki- ja tanssiesitysten rinnalle on tullut tapahtumia, joissa yleisö saa itse laulaa ja tanssia. Suosittuja koululauluita on pidetty vuodesta 2000, museokaraokeen tutustuttiin kymmenen vuotta sitten, samoin yhteislaululuentoihin. Tanssimaan museossa päästiin vihdoin vuonna 2014 *Rasvaletti*-näyttelyssä ja Työväenasuntomuseon Elotansseissa.

MUSIIKIN RIEMUA JOKA PÄIVÄ

Yleisö on pitänyt laulusta ja tanssista museossa niin paljon, että maaliskuussa 2015 Hakasalmen huvilassa avatussa *Musiikkia!*-näyttelyssä niitä on tarjolla enemmän kuin koskaan. Luokahuoneessa saa palata koulun laulukokeiden muistoihin ja kenties ottaa revanssin laulupelissä, jossa on koululauluja

Suvivirrestä Lentäjän poikaan. Tanssikoulussa voi tutustua muotitansseihin 1500-luvun galliardista 1990-luvun hiphopiin. Luonnollisen kokoiset video-opettajat näyttävät ensin askelten mallia ja väläyttävät lopulta taitojaan.

Musiikkia!-näyttelyn tapahtumissa on tehty tanssien aikamatka 1700-luvun assembléehen, 1930-luvun seurantalons iltamiin, 1970-luvun päivätansseihin ja Helsingin diskohistoriaan. Yhteislaulu, kuten maakunta- ja joululaulut, on vetänyt talon täyteen innokkaita laulajia, jotka ovat kuunnelleet laulujen lomassa halukkaasti historiatietoa ja muisteluksia. Näyttelyn viimeisenä syksynä on luvassa muun muassa tanssia grammarin säestyksellä ja brunssipöydän ääressä, urauurtavien Klasarireivien uusinta sekä oman äänen ja mielen piristystä laulaen.

Niin museossa kuin muuallakin musiikki saa äänen ja kehon värähtelemään, liittää laulajat ja tanssijat yhteen ja kohottaa arjen yläpuolelle. Mutta juuri museossa historiallinen miljöö ja ohjelmisto herkistävät mielen laulujen ja tanssien herättämille muistoille ja nostalgialle. Ilo ja elämys siivittävät retken menneeseen, josta palataan piristyneenä, monta ajatusta ja kokemusta rikkaampana. Voiko museovierailulta enempää toivoa?

Musiikkia! Kaupungin soivat muistot
Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13b
Auki 26.2.2017 asti ti-su klo 11–17, to klo 11–19.
VAPAA PÄÄSY
www.hakasalmenhuvila.fi

MUSIIKKIA!-NÄYTTELYN OHJELMAA SYKSYLLÄ 2016

Tapahtumiin on vapaa pääsy.

Laululauantai la 24.9. klo 10–17

Kaikille avoin löytöretki omaan ääneen ja laulujen kantamiin muistoihin kuljettaa keskiajan rukouslaulusta rekilauluihin, leikkimielisestä ääntelystä tunnetta ja voimaa puhkuviin yhteislauluihin.

Laulumuistoja

to 29.9., 6.10. ja 13.10. klo 13
Metropolian opiskelijoiden johdattamina lauletaan ja muistellaan Helsinkiä, sotavuosia ja 1950-lukua.

Grammaritanssit

to 6.10. klo 18–21
Palaa 1920–30-lukujen hilpeisiin tunnelmiin grammari-dj:n tahdittamissa tansseissa!

siin tunnelmiin grammari-dj:n tahdittamissa tansseissa!

Tanssibrunssi la 22.10. klo 10–14

Kepeällä maailmanympärimatkalla nautitaan tanssin iloista ja pöydän antimista.

Kaksikielinen lauluilta

to 3.11. klo 18
Tutut kotimaiset laulut avautuvat uudenlaisina alkukielellään – ruotsiksi.

Klasarireivit la 12.11. klo 19–21

Diskovalot, tanssilattia- ja elävää klassista musiikkia?!
Metropolian opiskelijat säestävät tanssihuumaa.

Joulun historiaa joululaulujen kautta ke 14.12. klo 18

Tietoa joulunvietosta ennen ja nyt jouluisten yhteislaulujen kera.

Itsenäisyyden lauluja

la 31.12. klo 18 ja 20
Millaisen tarinan itsenäisen Suomen vaiheista kertovat suomalaisen muistoihin jääneet laulut?

Musiikkia!-näyttelyssä pidetään myös kymmeniä konsertteja, joista suurin osa on ilmaisia. Lisätietoja ohjelmasta saa paperilla Hakasalmen huvilasta ja netissä osoitteesta www.hakasalmenhuvila.fi.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/JUHO NURMI

PIENIÄ KOTEJA JA PIHAPUIDEN SUHINAA

Alppilassa Linnanmäen juurella on Työväen-asuntomuseo, jonka pienissä hellahuoneissa voi kurkistaa helsinkiläisen arjen historiaan. Kotien hellakaluunit, pesukomuutit ja päästävedettävät sängyt kuvaavat työläisperheiden elämää 1900-luvun eri vaiheissa. Puutalopihan kukkapenkissä kasvaa perinteisiä koristekasveja, ja museon puodista voi ostaa nostalgisia tuotteita lahjaksi tai kodin kaunistukseksi.

 **TYÖVÄEN
ASUNTO
MUSEO**

Kirstinkuja 4
Auki 23.10.2016 asti
ke-su klo 11–17
VAPAA PÄÄSY
www.tyovaenasuntomuseo.fi

RATIKALLA VUOSIEN TAAKSE

Yli sadan vuoden ajan raitiovaunut ovat kolisteleet pitkin Helsingin katuja. Kulttuuritehdas Korjaamon yhteydessä toimivassa Ratikkamuseossa voi istahtaa vanhaan ratikkaan ja siirtyä hetkessä menneisyyden Helsinkiin. Niin lasten kuin aikuistenkin mielikuviutus pääsee valloilleen kuskien paikalla istuessa, filminpätkiä katsellessa ja vanhoja matkalippuja tutkiessa.

**RATIKKA^{3T}
MUSEO**

Töölönkatu 51 A
Auki ma-su klo 11–17
VAPAA PÄÄSY
www.ratikkamuseo.fi

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/UNTO LATTILA

AINA
VAPAA
PÄÄSY

RAKASTU HELSINKIIN

SENAATINTORIN
KULMALLA

HELSINGIN
KAUPUNGINMUSEO

ALEKSANTERINKATU 16

09 3103 6630

HELSINGINKAUPUNGINMUSEO.FI